

DEKRET

z dnia 19 lipca 1977 r.

o amnestii.

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, kierując się zasadami humanizmu socjalistycznego i mając na uwadze

- pomyślną realizację programu socjalistycznych przemian naszego społeczeństwa i utrwalanie się jedności moralno-politycznej narodu,
- stały wzrost dyscypliny społecznej oraz polepszanie się stanu bezpieczeństwa i porządku prawnego, przy jednoczesnym podnoszeniu się poziomu świadomości i kultury prawnej obywateli PRL,
- warunki sprzyjające szybszemu powrotowi do normalnego życia i podjęcia społecznie użytecznej pracy przez osoby, które pomimo naruszenia prawa roszą nadzieję na przestrzeganie w przyszłości zasad porządku prawnego,

stanowi, co następuje:

Art. 1. 1. W sprawach o przestępstwa, w tym i skarbowe, popełnione przed dniem 15 lipca 1977 r. daruje się:

- 1) karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze do 1 roku;
- 2) karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze do lat 3;

a) kobietom, które do dnia wejścia w życie dekretu sprawowały nad dzieckiem w wieku do lat 18 pieczę, do której zobowiązani są rodzice,

b) osobom, które do dnia wejścia w życie dekretu ukończyły: kobiety — 50 lat, mężczyźni — 60 lat,

c) osobom, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły 18 lat,

d) osobom, które jako jedyni żywicieli do dnia wejścia w życie dekretu sprawowały pieczę nad osobami niedołącznymi lub w wieku ponad 70 lat;

3) karę ograniczenia wolności oraz wykonywaną za nią karę zastępczą;

4) karę grzywny w rozmiarze do 2.000 złotych orzeczoną jako kara samoistna;

5) karę aresztu wojskowego.

2. W razie darowania kary zasadniczej daruje się kary dodatkowe pozbawienia praw publicznych oraz nie wykonane kary dodatkowe podania wyroku do publicznej wiadomości w szczególny sposób.

3. Podlegają wykonaniu prawomocne orzeczenia o pozbawieniu praw rodzicielskich lub opiekuńczych, zakazie zajmowania określonych stanowisk, wykonywania określo-

nego zawodu lub prowadzenia określonej działalności, zakazie prowadzenia pojazdów mechanicznych, konfiskacie mienia, przepadku rzeczy, degradacji, obniżeniu stopnia wojskowego, nadzorze ochronnym, umieszczeniu w ośrodku przystosowania społecznego, obowiązku wykonywania pracy zarobkowej, w tym także wymienionym w art. 34 § 3 Kodeksu karnego, jak również o nawiązce, powództwie cywilnym i zasądzeniu z urzędu odszkodowania.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy darowanie kary nie następuje z powodu jej wykonania.

Art. 2. 1. Postępowanie umarza się w sprawach o popełnione przed dniem 15 lipca 1977 r.:

- 1) przestępstwa, w tym i skarbowe, zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 2, karą ograniczenia wolności lub karą grzywny albo karą pozbawienia wolności do lat 2 i karą grzywny lub karą łagodniejszą;
- 2) przestępstwa, w tym i skarbowe, zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 lub karą grzywny albo obiema tymi karami łącznie, popełnione przez:
 - a) kobiety, które do dnia wejścia w życie dekretu sprawowały nad dzieckiem w wieku do lat 18 pieczę, do której zobowiązani są rodzice,
 - b) osoby, które do dnia wejścia w życie dekretu ukończyły: kobiety — 50 lat, mężczyźni — 60 lat,
 - c) osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły 18 lat,
 - d) osoby, które jako jedyni żywciiele do dnia wejścia w życie dekretu sprawowały pieczę nad osobami niedołącznymi lub w wieku ponad 70 lat;
- 3) przestępstwa, w tym i skarbowe, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że należałoby za nie orzec karę, która uległaby darowaniu.

2. Jeżeli powody wskazane w ust. 1 pkt 2 albo inne szczególne okoliczności za tym przemawiają, Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — po porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości — może umorzyć postępowanie w sprawie o przestępstwo zagrożone karą surowszą niż wymieniona w ust. 1, jednakże nie wyższą niż 10 lat pozbawienia wolności, i to niezależnie od wyłączeń określonych w art. 4 pkt 11.

3. W razie umorzenia postępowania:

- 1) orzeka się przepadek narzędzi przestępstwa oraz przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia;
- 2) można orzec — jeżeli przepis szczególny tak stanowi — przepadek innych przedmiotów określonych w art. 48 Kodeksu karnego, w przepisach szczególnych oraz w art. 16 § 1 ustawy karnej skarbowej.

4. Umarzając postępowanie w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego, zwraca się oskarżycielowi prywatnemu wpłaconą przez niego zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania, chyba że w sprawie zapadł już wyrok, chociażby nieprawomocny.

Art. 3. W sprawach o przestępstwa, w tym i skarbowe, popełnione przed dniem 15 lipca 1977 r., w których orzeczono karę surowszą niż określona w art. 1 ust. 1:

- 1) warunkowe przedterminowe zwolnienie może nastąpić po odbyciu 1/3 kary, przy tym niezależnie od wymaganych 6 miesięcy:
 - a) jeżeli orzeczono karę pozbawienia wolności powyżej 1 roku do lat 3,
 - b) jeżeli orzeczono karę pozbawienia wolności powyżej lat 3 do lat 5 za przestępstwo nieumyślne; nie dotyczy to kary pozbawienia wolności orzeczonej za przestępstwo nieumyślnego spowodowania śmierci określone w art. 152 Kodeksu karnego,
 - c) jeżeli karę pozbawienia wolności powyżej lat 3 do lat 5 orzeczono wobec:
 - kobiety, która do dnia wejścia w życie dekretu sprawowała nad dzieckiem w wieku do lat 3 pieczę, do której zobowiązani są rodzice,
 - osoby, która do dnia wejścia w życie dekretu ukończyła: kobieta — 55 lat, mężczyzna — 65 lat,
 - d) jeżeli karę pozbawienia wolności orzeczono wobec młodocianego;
- 2) warunkowe przedterminowe zwolnienie w innych wypadkach niż określone w pkt 1 może nastąpić po odbyciu połowy kary pozbawienia wolności orzeczonej w rozmiarze do lat 15.

Art. 4. Amnestii nie stosuje się:

- 1) do zbrodni określonej w art. 1 pkt 1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz. U. z 1946 r. Nr 69, poz. 377 z późniejszymi zmianami) oraz do innych zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości;
- 2) do zbrodni określonych w art. 122, 124, 127 i 131 Kodeksu karnego, do przestępstw określonych w art. 125 w związku z art. 122 i 124 oraz w art. 128 § 1 w związku z art. 122, 124 i 127 Kodeksu karnego, jak również do przestępstw określonych w art. 129 w związku z tymi przepisami;
- 3) do zbrodni zabójstwa określonej w art. 148 § 1 Kodeksu karnego;
- 4) do zbrodni określonych w art. 134 Kodeksu karnego oraz w art. 201 i 202 § 2 tego kodeksu, jeżeli zagarnięto mienie znacznej wartości, jak również do osób organizujących lub kierujących wykonaniem przez inne osoby przestępstwa polegającego na zagarnięciu mienia społecznego w porozumieniu z innymi osobami, bez względu na wysokość wyrządzonej szkody;
- 5) do zbrodni określonych w art. 135 Kodeksu karnego oraz do przestępstw dewizowych i przestępstw w zakresie ceł i obrotu towarowego z zagranicą, za które orzeczono karę nie podlegającą darowaniu na podstawie art. 1 ust. 1, albo jeżeli z okoliczności sprawy w szczególności ze względu na wartość przedmiotu prze-

stępstwa lub wysokość uszczuplonego cła, wynika, że należałoby za nie taką karę orzec;

- 6) do przestępstw łapownictwa i płatnej protekcji określonych w art. 239, 240 i 241 § 1, 3 i 4 Kodeksu karnego, w art. 242 w związku z tymi przepisami oraz art. 244 Kodeksu karnego, za które orzeczono karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej 1 roku bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, albo jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że należałoby za nie taką karę orzec;
- 7) do przestępstw określonych w art. 136 i 323 § 2 Kodeksu karnego popełnionych w stanie nietrzeźwości oraz do przestępstwa określonego w art. 145 § 2 tego kodeksu popełnionego przez osobę prowadzącą w stanie nietrzeźwości pojazd mechaniczny, jeżeli w wyniku tych przestępstw nastąpiła śmierć człowieka;
- 8) do zbrodni sprowadzenia pożaru określonej w art. 138 § 1 Kodeksu karnego;
- 9) do przestępstw zgwałcenia określonych w art. 168 Kodeksu karnego;
- 10) do przestępstw rozboju i wymuszenia rozbójniczego określonych w art. 210 i 211 Kodeksu karnego;
- 11) do przestępstw powrotnych popełnionych w warunkach określonych w art. 60 Kodeksu karnego, za które orzeczono karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej 6 miesięcy, albo jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że należałoby za nie taką karę orzec; wyłączenie to nie dotyczy sprawców, którzy w chwili popełnienia ostatniego przestępstwa nie ukończyli 18 lat;
- 12) do przestępstw o charakterze chuligańskim, chyba że sprawca w chwili popełnienia czynu nie ukończył 18 lat, a orzeczona kara pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności nie przekracza 6 miesięcy, lub z okoliczności sprawy wynika, że należałoby takie karę orzec.

Art. 5. 1. Przepisów art. 1—3 nie stosuje się do przestępstw popełnionych przed dniem 15 lipca 1977 r., jeżeli sprawcy ich nie byli w dniu wejścia w życie dekretu znani organom powołanym do ścigania przestępstw.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli sprawca przestępstwa, o którym mowa w tym przepisie, zgłosił się przed dniem 15 lipca 1978 r. do organu powołanego do ścigania przestępstw i ujawni istotne okoliczności czynu oraz osoby, które z nim współdziałały w popełnieniu tego przestępstwa.

3. W wypadku, o którym mowa w ust. 2, stosując odpowiednio przepisy dekretu:

- 1) umarza się postępowanie karne, jeżeli przestępstwo zagrożone jest karą pozbawienia wolności do lat 5, karą pozbawienia wolności do lat 5 i karą grzywny lub karą łagodniejszą;
- 2) umarza się postępowanie karne, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że za przestępstwo należałoby orzec karę pozbawienia wolności nie przekraczającą 5 lat;

3) w razie orzeczenia kary pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej lat 5 do 15:

- a) łagodzi się o połowę karę pozbawienia wolności oraz karę grzywny, jeżeli została obok niej orzeczona,
- b) w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd na wniosek prokuratora może nawet sprawcy karę darować; przepis ust. 4 ma wówczas odpowiednie zastosowanie;

4) nie stosuje się kary śmierci.

4. W razie umorzenia postępowania:

- 1) orzeka się przepadek narzędzi przestępstwa oraz przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia;
- 2) można orzec — jeżeli przepis szczególny tak stanowi — przepadek innych przedmiotów określonych w art. 48 Kodeksu karnego, w przepisach szczególnych oraz w art. 16 § 1 ustawy karnej skarbowej.

5. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się również do popełnionych przed dniem 15 lipca 1977 r. przestępstw, które w myśl art. 4 pkt 2—12 nie podlegają amnestii, a także do przestępstw trwałych, jeżeli sprawca zgłosił się przed dniem 15 lipca 1978 r. do organu powołanego do ścigania przestępstw i ujawni istotne okoliczności czynu oraz osoby, które z nim współdziałały w popełnieniu tego przestępstwa.

6. W wypadkach określonych w ust. 3 i 5 w postępowaniu przygotowawczym nie stosuje się tymczasowego aresztowania.

Art. 6. 1. W sprawach o wykroczenia, w tym i skarbowe, popełnione przed dniem 15 lipca 1977 r. postępowanie umarza się; kary w całości lub w części nie wykonane oraz nie ściągnięte koszty postępowania daruje się; darowanie nie dotyczy jednak kar grzywny i kar pieniężnych orzeczonych w rozmiarze powyżej 2.000 złotych jako kary samoistne ani kar grzywny, bez względu na ich wysokość, orzeczonych obok kary aresztu.

2. Prawomocne orzeczenia o nawiązce, o obowiązku wykonywania pracy zarobkowej wymienionym w art. 21 § 3 Kodeksu wykroczeń, o obowiązku zapłaty równowartości wyrządzonej szkody lub równowartości mienia będącego przedmiotem wykroczenia, o obowiązku przywrócenia do stanu poprzedniego, o zakazie prowadzenia pojazdów mechanicznych oraz o przypadku rzeczy podlegają wykonaniu.

3. W razie umorzenia postępowania:

- 1) orzeka się przepadek narzędzi wykroczenia oraz przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia;
- 2) można orzec — jeżeli przepis szczególny tak stanowi — przepadek innych przedmiotów określonych w art. 30 Kodeksu wykroczeń, w przepisach szczególnych oraz w art. 16 § 1 w związku z art. 36 ustawy karnej skarbowej.

4. Przepisów ust. 1—3 nie stosuje się do wykroczeń popełnionych przed dniem 15 lipca 1977 r., jeżeli sprawcy ich nie byli w dniu wejścia w życie dekretu znani organom

nom powołanym do ścigania, chyba że sprawca wykroczenia zgłosi się przed dniem 15 lipca 1978 r. do organu powołanego do ścigania i ujawni istotne okoliczności czynu oraz osoby, które z nim współdziałały w popełnieniu tego wykroczenia.

Art. 7. Organ stosujący amnestię może zobowiązać osobę, wobec której orzeka darowanie kary lub umorzenie postępowania, do podjęcia w wyznaczonym terminie, nie dłuższym niż 2 miesiące od daty zastosowania amnestii, stałej pracy zarobkowej, do wykonywania ciężącego na sprawcy obowiązku łżenia na utrzymanie innej osoby, naprawienia w całości lub w części szkody wyrządzonej przestępstwem, powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach albo do innego stosownego postępowania.

Art. 8. 1. W razie zbiegu przestępstw podlegających amnestii stosuje się amnestię do każdego ze zbiegających się przestępstw. W razie zbiegu przestępstwa podlegającego amnestii z przestępstwem nie podlegającym amnestii stosuje się amnestię do przestępstwa podlegającego amnestii.

2. Po zastosowaniu amnestii w miarę potrzeby orzeka się karę łączną na ogólnych zasadach.

Art. 9. 1. Do kar już złagodzonych w drodze amnestii lub łaski stosuje się przepisy dekretu, biorąc za podstawę karę złagodzoną.

2. Jeżeli w drodze amnestii lub łaski złagodzone jedynie karę łączną, uważa się, że kary wymierzone za poszczególne zbiegające się przestępstwa zostały złagodzone do wysokości złagodzonej kary łącznej.

Art. 10. 1. Jeżeli sprawca przestępstwa, w tym i skarbowego, który skorzystał z amnestii, popełni w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu nowe umyślne przestępstwo, za które orzeczono karę pozbawienia wolności, poprzednio wydane orzeczenie o zastosowaniu amnestii ulega uchyleniu, kary darowane lub złagodzone podlegają wykonaniu w wysokości, w jakiej były uprzednio orzeczone, zaś postępowanie, które było umorzone, zostaje podjęte na nowo.

2. W razie uchylenia się od wykonania obowiązku pracy zarobkowej określonego w art. 1 ust. 3, w art. 6 ust. 2 i w art. 7 lub od wykonania innych obowiązków, o których mowa w art. 7, poprzednio wydane orzeczenie o zastosowaniu amnestii ulega uchyleniu stosownie do ust. 1, chyba że od daty uprawomocnienia się tego orzeczenia upłynął okres 2 lat.

3. Na poczet kary pozbawienia wolności zalicza się okres, przez który sprawca był już, do chwili zwolnienia go z aresztu śledczego lub zakładu karnego na podstawie amnestii pozbawiony wolności w danej sprawie.

Art. 11. 1. Amnestię stosuje sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy.

2. W postępowaniu przygotowawczym amnestię stosuje prokurator, jednakże sąd orzeka na wniosek prokuratora:

1) o umorzeniu postępowania na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 oraz art. 5 ust. 3 pkt 2;

2) o przepadku przedmiotów, o których mowa w art. 2 ust. 3 pkt 2 oraz w art. 5 ust. 4 pkt 2.

3. W sprawach o przestępstwa skarbowe należące do właściwości administracyjnych organów orzekających oraz w sprawach o wykroczenia skarbowe amnestię stosują te organy.

4. W sprawach o wykroczenia amnestię stosuje kolegium do spraw wykroczeń, jednakże darowanie nie wykonanych grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego nie wymaga wydania postanowienia.

5. W stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności, karę aresztu wojskowego i karę aresztu, jeżeli nie zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej — amnestię stosuje sąd wojewódzki, w którego okręgu skazany odbywa karę, a w zakresie właściwości sądów wojskowych — sąd wojskowy; sąd orzeka na posiedzeniu w składzie jednego sędziego.

Art. 12. 1. Orzeczenia w przedmiocie amnestii zapadają w formie postanowień, chyba że amnestię zastosowano w wyroku; w sprawach rozpoznawanych na rozprawie o darowaniu lub złagodzeniu kary orzeka się w wyroku.

2. Na postanowienie w przedmiocie amnestii służy zażalenie. W wypadkach, o których mowa w art. 11 ust. 5, zażalenie rozpoznaje sąd wojewódzki lub sąd wojskowy w składzie trzech sędziów.

Art. 13. 1. Oskarżony, podejrzany lub obwiniony, w stosunku do którego umorzono postępowanie na podstawie dekretu, może najdalej w ciągu 30 dni od daty doręczenia mu lub ogłoszenia postanowienia o umorzeniu postępowania złożyć organowi, który wydał postanowienie, wniosek o rozpoznanie sprawy.

2. W razie złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy postępowanie toczy się w dalszym ciągu na zasadach ogólnych; jeżeli w wyniku tego postępowania oskarżony lub obwiniony został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, to gdy czyn ten podlega amnestii, stosuje się amnestię.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w wypadku umorzenia postępowania na rozprawie po zamknięciu przewodu sądowego.

Art. 14. 1. W wypadkach, o których mowa w art. 10, orzeka organ właściwy do rozpoznania sprawy, w której na podstawie amnestii darowano karę, a jeśli umorzono postępowanie, organ, który je umorzył.

2. Sąd orzeka na posiedzeniu, chociażby amnestię zastosowano w wyroku.

3. Na postanowienie służy zażalenie.

Art. 15. Postępowanie w sprawach amnestii prowadzi się zgodnie z przepisami obowiązującymi w postępowaniu przed organem, który je prowadzi, jeżeli przepis niniejszego dekretu inaczej nie stanowi.

Art. 16. 1. Przy zwalnianiu z zakładów karnych i aresztów śledczych na podstawie amnestii w pierwszej kolejności podlegają zwolnieniu:

- 1) odbywające karę pozbawienia wolności, karę aresztu wojskowego oraz karę aresztu:
- a) kobiety, które do dnia wejścia w życie dekretu sprawowały nad dzieckiem w wieku do lat 18 pieczę, do której zobowiązani są rodzice,
 - b) osoby, które do dnia wejścia w życie dekretu ukończyły: kobiety — 50 lat, mężczyźni — 60 lat,
 - c) osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły 18 lat,
 - d) osoby, które jako jedyni żywiciele do dnia wejścia w życie dekretu sprawowały pieczę nad osobami niedołącznymi lub w wieku ponad 70 lat;
- 2) osoby tymczasowo aresztowane.
2. Inne osoby niż wymienione w ust. 1 podlegają zwolnieniu w kolejności, którą określa organ stosujący amnestię stosownie do wysokości kary i warunków przystosowania do życia na wolności osoby zwalnianej, w każdym razie nie później niż do dnia 31 sierpnia 1977 r.

Art. 17. Dekret wchodzi w życie z dniem 22 lipca 1977 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*